

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*

THE DEVELOPMENT OF STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM
USING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY FOR TEACHERS
UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA
OFFICE 32 SCHOOLS

มธุรส ผุดผ่อง

Maturod Phudphong

กาญจน์ เรืองมนตรี

Karn Ruangmontri

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: matured.ob@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 343 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า: 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการ

* Received 21 April 2020; Revised 11 May 2020; Accepted 3 June 2020

จำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน 2) ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

Abstract

The purpose of this research is order to study the current state and desired characteristics of the implementation of students system was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Educational Service Area Office 32 And to develop the implementation of students system solution was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Educational Service Area office 32. Population in this research was 343 teachers and the informant was 7 the administrator school, head of student care – taking system and the expert. The research instrument were questionnaire, interview form and assessment form. The statistics for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The research results revealed that: 1) The result of analysis the current state and desired characteristic of the implementation of students system was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Education Service Area office 32 found that the current state was high and desired characteristic was the highest level, ranking in the order of need from high to low as transferring students, knowing, individual students, screening students, preventing and solving problems and supporting students. 2) The result of develop the implementation of students system solution was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Educational Service Area office 32 consist of 5 fields 37 solutions found that the suitability and the possibility were highest level.

Keywords: Student Care and Support System, Professional Learning Community, Secondary Education Service Area Office 32 Schools

บทนำ

หลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งมาตรา 23 (5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่องความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรมสุขภาพจิต, 2554)

การจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ซึ่งจัดเป็นวัยวิกฤติ เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหาเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและเกิดความสับสนในการปฏิบัติตนต่อเพื่อน จึงมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการป้องกันและแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงในอนาคตได้ จากรายงานสถิติของกรมสุขภาพจิต พบว่า ปัญหาของเยาวชนในโรงเรียน ร้อยละ 30 ของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้เยาวชน 1 ใน 10 เท่านั้นที่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าใจปัญหาของตนเองและสามารถใช้ศักยภาพของตนในการแก้ปัญหา (กรมสุขภาพจิต, 2550)

ดังนั้น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานงานสร้างความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวความคิดในการดำเนินงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กล่าวคือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายความว่ารวมถึงการส่งเสริมในสิ่งที่เป็นจุดเด่นของนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือของการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการ พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายยังไม่เข้าใจถึงขั้นตอนของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องล่าช้าขาดการติดตามกำกับดูแลจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรมและขาดทักษะในการดำเนินชีวิตมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2562) และการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของแนวคิดและวิธีการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) ที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดนำมาใช้ในการพัฒนานักเรียน ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เป็นไปได้ยากที่จะทำเพียงลำพังหรือเพียงนโยบาย เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความเป็น PLC ที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพร่วมกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศการทำงานให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ นักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้วิจัยในฐานะของครูแนะแนว ผู้รับผิดชอบในการดูแลให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้ทำการวิจัยการพัฒนา

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยใช้หลักการการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีความสุข และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีสันติ ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและครูใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1. ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,161 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,161 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 61 คน ครูใน

สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 116 คน ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 57 คน ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 109 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 343 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 343 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Priority Needs Index) โดยวิธีการที่หาค่าผลต่าง I – D แล้วหารด้วยค่า D

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าจัดลำดับ ความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร PNI modified

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ตรรกษีสอดคล้อง ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล จำนวน 1 คน หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน จาก 2 สถานศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น

จำนวน 6 คน จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน สถานที่ทำงาน สถานที่สัมภาษณ์ วันที่ให้สัมภาษณ์ และเวลาในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทางกาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามองค์ประกอบหลัก และแนวทางทางกาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนดนัดหมาย วัน เวลา และขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งหมด 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและทำการนัดหมายวันและเวลาสำหรับการประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.80	0.80	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.26	2
2	การคัดกรองนักเรียน	3.88	0.78	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.24	3
3	การส่งเสริมนักเรียน	3.92	0.77	มาก	4.79	0.48	มากที่สุด	0.22	5
4	การป้องกันและแก้ปัญหา	3.89	0.78	มาก	4.80	0.49	มากที่สุด	0.23	4
5	การส่งต่อ	3.57	0.85	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด	0.35	1
โดยรวม		3.85	0.79	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้

ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมและรายด้าน

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.81	0.41	มากที่สุด	4.79	0.46	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.84	0.36	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.88	0.20	มากที่สุด	4.84	0.27	มากที่สุด
4. การป้องกันและแก้ปัญหา	4.89	0.23	มากที่สุด	4.87	0.24	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.70	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม	4.82	0.35	มากที่สุด	4.80	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้บริหารจัดการศึกษาและขับเคลื่อนนโยบายสู่ปฏิบัติ โดยมีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวคิด ไม่มีเด็กคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง No Child Left Behind (NCLB) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความสุข เป็นคนดี มีความรู้ และทักษะชีวิต ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามศักยภาพ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ประเด็นดังกล่าวจึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพลินพิศ สิงห์คำ ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากทุกด้าน (เพลินพิศ สิงห์คำ, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกานต์ ชาญประเสริฐ ได้ศึกษา การศึกษาการ

บริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 พบว่า สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (สิริกานต์ ชาญประเสริฐ, 2555) อีกทั้งสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอว่า เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความเป็น PLC ที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพร่วมกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศการทำงานให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ นักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งต่อนักเรียนเพื่อรับการดูแลช่วยเหลือให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ครูจึงต้องการที่จะพัฒนาการดำเนินงานในด้านนี้ให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริภา คำปันศรี ได้ศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนที่วางไว้ได้ ทำให้ครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้นไม่สามารถพิจารณากิจกรรมให้สอดคล้องเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนและการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยครูที่ปรึกษาอาจมีบางกรณีที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว (ณัฐริภา คำปันศรี, 2559) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ พ่วงสมจิตร ได้ศึกษา การนำ PLC มาใช้ในสถานศึกษา พบว่า การนำ PLC มาใช้ในโรงเรียนจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับเงื่อนไข 5 ประการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมของสมาชิก เงื่อนไขที่ช่วยผูกความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปันการปฏิบัติ (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560) อีกทั้งกรมสุขภาพจิต ได้

เสนอว่า ความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ เทคนิควิธีการเพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ เกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับและมีความเชื่อมั่น (กรมสุขภาพจิต, 2554)

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ พบว่า ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ที่มีข้อสรุปแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งการปฏิบัติออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ (จุฑาทิพย์ พงษา, 2558) และงานวิจัยของเพลินพิศ สิงห์คำ ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่ได้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อเช่นเดียวกัน (เพลินพิศ สิงห์คำ, 2560) โดยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และผลการประเมินแนวทาง พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีกระบวนการ ขั้นตอนการปฏิบัติที่เหมาะสม ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแนวทางตามกระบวนการที่ดี มีกระบวนการพัฒนาแนวทางที่มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีหลักการและทฤษฎีรองรับ พร้อมทั้งได้รับการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านการพัฒนาแนวทางและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตลอดจนได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยมีแนวทางที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน และผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 6 แนวทาง 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 7 แนวทาง 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 7 แนวทาง 4) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา 9 แนวทาง และ 5) ด้านการส่งต่อ 8 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า ความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละขนาดมีปัจจัยที่แตกต่างกัน หรือวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

2. ควรพัฒนาโปรแกรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2550). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับผู้ปกครอง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- _____. (2554). คู่มือที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: ยูเร็นส์ อิมเมจกรุ๊ป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19.

- ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐวิภา คำปันศรี. (2559). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ใน แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤติสังคม. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2550). การประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ภูมิภาคคู่มือการจัดอบรมยุวชนแนะแนว. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สิริกานต์ ขาญประเสริฐ. (2555). การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.